

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/3228-4
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret	24.04.2025
Miljø- og teknisk utvalg	08.04.2025

SOS Skagerrak - Tilslutning til regionalt program

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Risør kommune slutter seg til satsingen på SOS Skagerrak-programmet som beskrevet i konseptnotatet.

Konseptnotatet skisserer et bredt samarbeid som har til hensikt å snu den negative utviklingen av miljøet i Skagerrak. Kommunestyret mener at dette vil være en viktig jobb som regionen må samarbeide om, for å sikre marine verdier for framtiden.

Vedlegg

Revidert konseptnotat 2025 Sammen om Skagerrak

Kort resymé

Sammen om Skagerrak (SOS Skagerrak) er en regional satsing i Agder hvor forvaltning, forskning, frivillighet og næring skal arbeide sammen for å sikre framtidens muligheter for næring og rekreasjon i Skagerrak. Formålet er å ta vare på de marine naturverdiene og sikre en bærekraftig hav- og kystforvaltning.

Statsforvalteren i Agder har tatt initiativ til den regionale satsingen, og har sendt konseptnotat for programsatsingen til behandling til Agder fylkeskommune. Fylkestinget har vedtatt at de ønsker kystkommunenes behandling av konseptnotatet før de tar endelig stilling til videre deltakelse.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret slutter seg til SOS Skagerrak-programmet.

Saksopplysninger

Visjonen som er beskrevet i konseptnotatet er: «Ta vare på Skagerrak og egdenes kyst.», og gjennom dette sikre framtidens muligheter for å drive næring og rekreasjon i Skagerrak og på Agderkysten, ved å ta vare på de marine naturverdiene og sikre en bærekraftig hav- og kystforvaltning.

Bakgrunn for initiativet

Miljøet i Skagerrak påvirkes og formes av mange faktorer. Det observeres en negativ bestandsutvikling for flere fiske- og sjøfuglarter, tareskog, hummer og blåskjell. Det er betydelig nedgang i viktige grupper av dyreplankton, og storskala endringer i makroalgesamfunnene. Tilførslene fra land har økt, noe som har ført til økning av partikler i vannmassene, tilslamming og mørkere kystvann. Befolkningsvekst, økt utnyttelse av sjøarealer, klimaendring og havforsuring er blant elementene som vil kunne forsterke denne utviklingen i tiden som kommer.

De marine næringene er av stor betydning for Agder. Regionen har lang kystlinje og i utgangspunktet rike marine ressurser. Dette har gitt sysselsetting og økonomisk vekst for regionen, og har styrket Agders posisjon som en sentral leverandør av sjømat til nasjonale og internasjonale markeder. Flere fiskebestander har imidlertid hatt en sterk tilbakegang i indre Skagerrak. Rekrutteringen i viktige bestander som nordsjøtors og sild har vært svak over flere år. Dette er en utfordring for fiskerinæringen og for fritidsfiske. Av alle havområdene i Norge, er det i Skagerrak at de observerte endringene er mest markante.

Organisering

Det foreslås å organisere satsingen som et program. Et program er «en midlertidig, fleksibel organisasjonsstruktur som er opprettet for å koordinere, styre og overvåke gjennomføringen av et samlet sett gjensidig avhengige prosjekter og aktiviteter». Programorganiseringen er tilpasset for å møte kompleksiteten i sammensatte samfunnsutfordringer

Programmet «SOS Skagerrak» skal fremme samordning og samarbeid mellom myndigheter, akademia, næring og frivillighet for å bidra til å realisere målsettingen om en ren og rik Agderkyst innen 2030. SOS-Skagerrak vil ha en syvårig programperiode fra 2024-2030. Det ble utnevnt et interimsstyre i 2024 for å utarbeide konseptnotatet og igangsette arbeidet.

Det skal opprettes to programstyrer; et strategisk programstyre som er eier av programmet, og et fagstyre som vil koordinere det administrative og praktiske arbeidet. Programstyret ledes av statsforvalter og vil bestå av representanter fra fylkeskommunen, kommuner (folkevalgt nivå), akademia, næringslivet og frivillige organisasjoner. Det skal tilsettes en programkoordinator.

Konseptnotatet beskriver at programmet vil omfatte innsats og bidrag fra statlige, regionale og lokale myndigheter, akademia, næringslivet, og frivillige organisasjoner. Programmet skal levere endringer som støtter den felles visjonen. Ulike prosjekter og tiltak vil bidra til at programmet kan nå de ønskede endringene. SOS Skagerrak erstatter ikke andre initiativer med mål om å sikre det

beste for havet og kysten i Agder. Det delegeres ikke myndighet fra de deltagende virksomhetene til programstyret. Det er derfor opp til den enkelte deltagende virksomhet å ta endelig stilling til hvordan tiltak som foreslås i programmet skal følges videre opp.

SOS-Skagerrak består av fire programområder:

- Et omforent miljøfaglig kunnskapsgrunnlag for Skagerrak og Agderkysten
- Bevare og restaurere marin natur
- Innovasjon i blå sektor – for bærekraftig bruk av marin kystsone
- Formidling av kunnskap om hav og kyst- økosystemer, miljøtilstand og bærekraftig bruk

Økonomi

Med hensyn til finansiering av programmet vil det søkes om midler fra fond, stiftelser og nasjonale myndigheter. Risør kommune forplikter seg ikke til medfinansiering av programmet gjennom behandlingen av denne saken.

Kommuneplan

Programmet samsvarer godt med kommunens visjon «Sammen om et bærekraftig og levende samfunn». Sjøen og kysten er svært viktig for Risørs befolkning og tilreisende. Satsing på klima og natur er et gjennomgående tema i kommuneplanens samfunnsdel, og et regionalt samarbeid om Skagerrak og Agderkysten styrker Risør kommunes mulighet til å jobbe med disse problemstillingene.

Folkehelse og levekår

For en kystkommune som Risør, er opplevelsen av å leve i et samfunn som ivaretar kystnaturen og livet i havet være viktig for folks livsglede og mulighet til å benytte seg av naturressurser som er i sjøen.

Klima og natur

Hovedhensiktene med programmet er å ta vare på Skagerrak og kysten vår her på Agder gjennom et omforent kunnskapsgrunnlag og å styrke innsatsen for å bevare og restaurere naturen.

Næringsperspektiv

Næringsperspektivet er ett av elementene som ligger til grunn for programmet. Gjennom å jobbe for å ivareta og forbedre miljøet vil programmet sikre de marine verdiene for framtiden, og legge til rette for bærekraftig bruk av marin kystsone og havet.

Vurderinger

Problemstillingene rundt bestandsnedgang for fisk, sjøfugl, tareskog og andre organismer er tydelig og merkbar her i Risør, og problemstillingene er for store og sammensatte til at hver enkelt kommune har mulighet til å jobbe med dette på egen hånd. Den observerte negative utvikling i miljøet i fjordene og langs kysten vår har årsakssammenhenger og problemstillinger som rekker langt utenfor vår egen kommune og kommunens ansvarsområder. Et samarbeid som beskrevet i konseptnotatet vil derfor være svært viktig for at vi skal kunne ha mulighet til å gjøre noe med denne problematikken.

Kommunedirektøren mener et bredt samarbeid i Agder vil være viktig for å kunne snu den negative utviklingen vi ser i de kystnære områdene i Skagerrak, og mener at samarbeidet på tvers av forvaltningsnivå og i samarbeid med akademia, næringslivet og frivillige organisasjoner, vil være viktig for å kunne sikre marine verdier for framtiden.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at Risør kommune slutter seg til satsingen på SOS Skagerrak-programmet som beskrevet i konseptnotatet.

Konseptnotatet skisserer et bredt samarbeid som har til hensikt å snu den negative utviklingen av miljøet i Skagerrak. Kommunedirektøren mener at dette vil være en viktig jobb som regionen må samarbeide om, for å sikre marine verdier for framtiden